

Галина Бондар,
*кандидат педагогічних наук, доцент,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
(м. Умань, Україна)*

ПРИНЦИПИ І ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Процес інтеграції в світову систему освіти вимагає, в першу чергу, формування готовності фахівця здійснювати свою професійну діяльність за допомогою мовного співробітництва з представниками інших соціумів. Без компетентного володіння професійною іноземною мовою своєї спеціальності така співпраця не є реальною.

Сьогодні знання іноземних мов є дуже вагомою перевагою - як в плані кар'єрних перспектив, так і в плані особистісного розвитку. «Людина, що не знає іноземної мови, - говорив великий Гете, - нічого не розуміє і у рідній мові» [1].

У зв'язку з цим особливої актуальності при підготовці майбутніх фахівців набуває формування у студентів іншомовної професійної компетентності.

Аналіз психолого-педагогічної та навчально-методичної літератури по проблемі дослідження, порівняльно-порівняльний аналіз навчальної, навчально-професійної та науково-дослідницької діяльності студентів, дозволив нам визначити іншомовну компетентність, як готовність і здатність до застосування іншомовних знань, умінь і навичок в ситуаціях міжкультурної комунікації та виокремити такі принципи і умови підвищення ефективності формування іншомовної професійної компетентності:

1. акцент на групову роботу;
2. диференційований підхід;
3. застосування принципів особистісно-орієнтованого підходу і суб'єкт-суб'єктної взаємодії;
4. акцент на самостійну роботу студентів;
5. застосування інтеграційного підходу до формування мовленнєвих умінь;
6. принцип інтерактивності;

7. застосування автентичних навчальних матеріалів [2].

На немовному факультеті ВНЗ формування іншомовної професійної компетентності в більшій мірі має спиратися на групову роботу студентів. Наприклад, при виконанні групового проекту на задану тему, студенти протягом тривалого часу організують спільну діяльність, обмінюються мовним і навіть професійним досвідом. Досвід показує, що командна робота над проектом допомагає знімати мовні бар'єри, коригувати типові помилки кожного з учасників.

До групових видів роботи на занятті з іноземної мови можна також віднести рольові ігри. Рольові ігри займають особливе місце в процесі розвитку іншомовної професійної компетентності в курсі вивчення іноземної мови, оскільки вони найбільш адекватно відповідають методологічним вимогам організації навчального процесу – створюють умови для природного, вільного саморозвитку особистісних якостей та мовленнєвих умінь майбутнього фахівця. Цінність рольової гри при навчанні студентів іноземної мови полягає в подоланні мовного бар'єру, в формуванні культури спілкування, зокрема, культури ведення діалогу у середовищі. Гра формує здатність майбутнього фахівця приймати самостійні рішення, оцінювати свої дії і дії інших, спонукає актуалізувати знання, вміння і навички.

При навчанні іноземній мові у ВНЗ нефілологічного профілю ми часто зустрічаємося з ситуацією, що студенти мають неоднаковий рівень знань, які отримали в школі. Отже, викладач повинен володіти досить широким арсеналом методів і прийомів викладання іноземної мови, варіювати навчальний матеріал і види діяльності в процесі заняття з метою підвищення мотивації, а іноді і для подолання труднощів в освоєнні програми дисципліни чи у групі чи у окремих студентів. При такому диференційованому підході завдання викладача полягає не в тому, щоб транслювати знання, а в тому, щоб сприяти прояву активності та ініціативи кожного зі студентів, одночасно організовуючи і координуючи процес навчання і самонавчання [3].

Особистісно-орієнтований підхід і суб'єкт-суб'єктна взаємодія дозволяє підвищити мотивацію студентів до вивчення іноземної мови, спонукаючи їх до більш інтенсивної самостійної роботи. У центрі навчального процесу знаходяться самі студенти і то, як вони вирішують поставлені перед ними комунікативні завдання. Викладач в таких умовах стає консультантом і координатором. Студенти і викладачі разом планують заняття, узгодять їх цілі і завдання. Наприклад, студенти можуть спробувати самі визначити за допомогою технологій мозкового штурму або круглого столу, які саме теми їм цікаві і необхідні для подальшої професійної діяльності. Вони обговорюють, наскільки цінні для них матеріали, методи, прийоми і технології навчання. Коли студенти і викладачі планують навчальний процес разом, це дозволяє економити час, тобто спільно визначати час на той чи інший вид діяльності.

Таким чином, реалізація перерахованих вище принципів шляхом застосування різних форм роботи (фронтальна, групова, парна), інтерактивних і комунікативних технологій (метод проектів, рольові ігри, мозковий штурм), використання аудіо- та відеоматеріалів і комп'ютерних навчальних програм відповідно до профілю факультету має за мету максимально активізувати іншомовну діяльність всіх студентів навчальної групи, незалежно від початкового рівня їх знань і здібностей. Такий комплексний підхід сприяє закріпленню мовного матеріалу та підвищенню ефективності формування іншомовної професійної компетентності студентів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Микитенко Н. О. Методологічні основи формування іншомовної професійної компетентності майбутніх фахівців природничих спеціальностей / Н. О. Микитенко // Педагогічний альманах : Зб. наук. праць. – Херсон : РІПО, 2011. – Вип. 11. – С. 176–187.
2. Василюк А. Освітня політика Європейського Союзу // Шлях освіти. – 2007. – № 3. – С. 13–17.
3. Компетентність-вимога сучасності / А.Б.Татаренко // Світло.- 1996.-№1.- С.57-64.